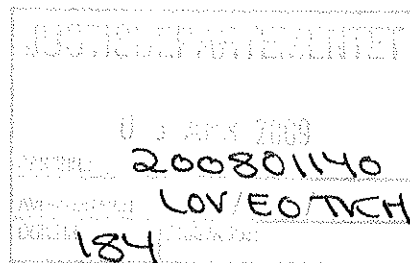

Oarje-Finnmárkku boazodoallohálddahus Reindriftsforvaltningen Vest-Finnmark

- 6 APR 2009

Justis- og politidepartementet
Postboks 8005 Dep
0030 OSLO

Din čuj./Deres ref.:
200801140 EO KHR

Min čuj./Vår ref.:
2006/248/4427/2009/MLH/361

Dáhton/Dato:
01.04.2009

Høringsuttalelse til Den nye sameretten - Områdestyret for Vest-Finnmark

Områdestyret for Vest-Finnmark har behandlet NOU 2007:13 Den nye sameretten på sitt møte 25.03.2009. Høringsuttalelsen ble, som det fremgår nederst, vedtatt under dissens. Reindriftsagronomen har derfor valgt å innta både forslag til høringsuttalelse (2 stemmer) og endelig uttalelse (3 stemmer).

REINDRIFTSAGRONOMENS FORSLAG TIL HØRINGSUTTALELSE:

Høringsuttalelse til Samerettsutvalget II's utredning Områdestyret for Vest-Finnmark

Områdestyret for reindrift i Vest-Finnmark har sitt forvaltningsområde i hovedsak i Vest-Finnmark, men også i Nord-Troms. Av denne grunn ønsker Områdestyret å komme med en uttalelse til Samerettsutvalget II's rapport NOU 2007:13, og de tilhørende lovforslag.

Forvaltningen av arealene sør for Finnmark

Samerettsutvalget II har foreslått noen alternative forvaltningsordninger, og Områdestyret for Vest-Finnmark slutter seg til følgende:

Flertallsforslaget i Samerettsutvalget II

Områdestyret for Vest-Finnmark finner at forslaget flertallet i Samerettsutvalget har presentert, vil være den organiseringen av forvaltningen av statens eiendommer i Troms og Nordland som vil være best egnet til å ivareta reindriftens interesser i disse områdene.

Sammensetningen av styret for Hålogalandssalmenningen bør etter Områdestyret for Vest-Finnmark sin mening være 2 representanter fra hvert fylke og 2 representanter utpekt av Sametinget. Det bør være 2 representanter fra reindriften blant disse.

Områdestyret for Vest-Finnmark ser det som veldig positivt at det foreslås en streng prosess rundt disponeringer av grunn innenfor dette området. Reindriften er en arealkrevende næring, og inngrep i areal bør derfor vurderes nøye. Spesielt ser Områdestyret positivt på at Hålogalandsalmenningen ikke skal være en organisasjon med fokus på økonomisk gevinst, slik Statskog SF tidvis har fremstått som, men at Hålogalandsalmenningen fremstår som et forvaltningsorgan som har til hensikt å beskytte og forvalte arealer innenfor sitt område på en bærekraftig måte, i tråd med tradisjon og kultur. Områdestyret ser spesielt positivt på forbudet mot avhending.

Sammensetningen av kontrollkomiteén anser Områdestyret for å være hensiktsmessig.

Områdestyret for Vest-Finnmark støtter videre utvalgets flertall i forslaget om at deler av HA's feste- og grunneierinntekter skal disponeres av det enkelte utmarksstyre. Samerettsutvalget har etter Områdestyret for Vest-Finnmark sin mening her foreslått en ordning for disponering av feste- og grunneierinntekter som synes fremtidsrettet og bærekraftig med hensyn til lokal tilbakeføring av kapital. Naturlig nok må en del av inntektene disponeres til utgiftsdekning.

Forslag om opprettelse av regionale utmarksstyrever gjør at Hålogalandsalmenningen kan bli forvaltet med sterkt fokus på lokale forhold, og da spesielt med fokus på reindrift og jordbruk. Spesielt positivt ser Områdestyret det at disse skal organiseres som frittstående organer.

Den foreslåtte representasjonen fra reindriften og jordbruket (2 fra hver) gir et flertall fra primærnæringene, og dette vil forhåpentligvis gi en svært bærekraftig forvaltning av naturressursene. Et faremoment her kan være at representantene fra jordbruket ikke ser hensiktsmessigheten med å samarbeide med reindriftsrepresentantene – dette sett i lys av de historiske forhold. Jordbruksnæringen og reindriftnæringen har tradisjonelt vært konkurrenter til samme areal (jfr blant annet bakgrunnen for felleslappeloven av 1883, som blant annet ble gitt spesielt for å skape ordnede forhold mellom reindrift og jordbruk), og Områdestyret ser dette som en utfordring for framtiden. Samerettsutvalgets flertalls forslag gir en stor andel av representantene til reindriftnæringen, og det er det beste alternativet per i dag.

Områdestyret for Vest-Finnmark ser det som veldig viktig at de samiske rettighetene på Hålogalandsalmenningens grunn blir synliggjort i loven. Rett nok foreligger allerede disse rettighetene med hjemmel i alders tids bruk, men det er likevel viktig at dette blir presisert. Områdestyret er imidlertid skeptisk til at noen spesielt nevnte jordbruksrettigheter presiseres i lova. En ting er presisering av at det kan foreligge reindriftsrettigheter på generelt grunnlag, en langt annen ting er å tildele spesifikke rettigheter til jordbrukere. Dersom den enkelte jordbruker har slike rettigheter som blir foreslått inntatt, så vil de ha slike rettigheter på lik linje med reindriften sine rettigheter opparbeidet etter alders tids bruk.

Områdestyret vil ikke gå nærmere inn på forslag til forvaltning av områdene sør for Nordland, men har noen kommentarer til denne prosessen. Områdene sør for Nordland hører ikke geografisk under Hålogaland. Disse områdene har hatt en egen forvaltningsordning etter fjellova, og det er etter dette ikke naturlig verken geografisk eller forvaltningsmessig å innlemme disse områdene i Hålogalandsalmenningen. Det er tilsynelatende foreslått en god ordning gjennom forslag til omorganisering av fjellstyrene gjennom endringer i disses sammensetning (fjellova) – reindriften og jordbruket utelukker ikke lenger hverandre, og begge har fått styrket sin posisjon i disse styrene.

Kartleggings- og anerkjennelsesloven

Områdestyret for Vest-Finnmark slutter seg til Samerettsutvalget II sitt forslag til kartleggings- og anerkjennelseslov.

Dette forslaget er basert på mal fra Finnmarkskommisjonen og Utmarksdomstolen for Finnmark. Da vi ikke har noe erfaringsmateriale fra disse enda, er konsekvensene vanskelig å forskuttere et resultat. Imidlertid ser vi det som positivt at det ikke blir valgt vesentlig andre løsninger for Troms og områdene lenger sør, enn det som er vedtatt for Finnmark. Dette bidrar til å forsterke hensynet til forutberegnelighet og brukernes tillit til likebehandling i disse organene.

Foreslåtte endringer i Reindriftsloven

Det er foreslått endringer i en rekke bestemmelser i Reindriftsloven. Områdestyret vil kun kommentere noen få av disse.

Endringer i reindl. kapittel 1:

Områdestyret for Vest-Finnmark finner ikke behov for å kommentere disse forslagene nærmere.

Endringer i reindl. kapittel 3:

Ad § 21 Husvære, buer ol.: Områdestyret for Vest-Finnmark stiller seg tvilende til å knytte retten til gjeterhytte til den enkelte reineier, og ser det heller som mest hensiktsmessig å knytte retten til en siidaandel, som en avledet del av siidaen, som rettighetshaver og ansvarlig driver av reindrift. Dette vil være i samsvar med praksis i Finnmark. En utvidelse av denne retten vil kunne ha store skadevirkninger for reindriften, da dette handler om disponering av reinbeitearealer.

Å gi retten til gjeterhytte til enhver reineier, vil uthule retten til å drive reindrift som følger av det å inneha siidaandel. For Vest-Finnmark sin del, vil dette høyst sannsynlig medføre en betydelig økning i antall gjeterhytter. Fra i teorien å lovlig kunne gi tillatelse til ca 230 gjeterhytter på vinterbeite, til ca 1500 gjeterhytter innenfor det samme området. Vi ville få kaotiske tilstander.

For øvrig ønsker Områdestyret for Vest-Finnmark at disponeringen av eksisterende gjeterhytter skal reguleres ikke bare gjennom reindriftsloven, men også gjennom distriktets bruksregler, slik at distriktet gjennom disse kan ha en større kontroll med ferdsel og bruken av gjeterhyttene.

Ad § 26 Jakt, fangst og fiske: Områdestyret for Vest-Finnmark ber om at forholdet til elgjakt utredes nærmere. Slike rettigheter kan finnes i ulike områder, og det mest naturlige vil være at reineiere gis rettigheter til jakt på elg som innenbygdsboende.

Endringer i reindl. kapittel 8:

Ad § 63 Utnytting av eiendom i reinbeiteområde: Områdestyret for Vest-Finnmark merker seg at bestemmelsens ordlyd tilnærmer seg tilgrensede bestemmelser i øvrige lover. Imidlertid stiller Områdestyret seg tvilende til at områdestyrets hjemmel til å nedlegge forbud mot iverksetting av tiltak, oppheves. Dette bør utredes nærmere.

Endringer i reindl. kapittel 9:

Områdestyret for Vest-Finnmark registrerer at det foreslås store endringer i reglene for erstatning. Områdestyret gir sin fulle tilslutning til Samerettsutvalgets forslag til endringer i dette kapitlet.

Generelt til saksbehandlings- og konsultasjonsloven

En lovfesting av konsultasjonsreglene betyr en større gjennomslagskraft for konsulasjonene som prosess. Områdestyret for Vest-Finnmark ser dette som veldig positivt. Historien har vist at det er viktig med en formell dialog mellom Sametinget og øvrige samiske representanter, og regjeringen i prinsipielt viktige saker, eksempelvis i forbindelse med arbeidet med Finnmarksloven og den nye reindriftsloven. Videre bidrar dette også til å bekjentgjøre reglene og retningslinjer utformet i forbindelse med disse på en måte som kan synes nødvendig. Selv om konsultasjonsavtalen har virket en stund, kan det virke som at kjennskapen til avtalens innhold dessverre ikke har vært god nok.

Tidligere var konsultasjonsavtalen kun bindende for statlige organer, og nå blir reglene også bindende for blant annet kommuner, jfr § 15. Dette bidrar i mye større grad til å sikre (reindrifts-)samiske interesser, og Områdestyret for Vest-Finnmark finner dette veldig positivt.

Det at tre lover ikke blir omfattet av saksbehandlings- og konsultasjonsloven (pbl, nvl og bvl) gir et inntrykk av inkonsekvens. Det er mange gode grunner for at disse lovene holdes utenfor virkeområdet til den nye foreslåtte loven, men av hensyn til de hvis interesser blir spesielt berørt av den nye loven, gir dette en uoversiktlig lovsituasjon.

Konsultasjonsprosessene som i framtiden vil komme på bakgrunn av denne loven, er veldig ressurskrevende. Områdestyret for Vest-Finnmark ber om at dette forholdet klarlegges nærmere, og at det gis muligheter for mer eller mindre ressursvake parter å delta på lik linje med mer ressurssterke parter.

Til slutt vil Områdestyret for Vest-Finnmark påpeke at det er ønskelig med mest mulig åpenhet rundt konsultasjonsprosessene som skal gjennomføres. En prosess som tilslører hele eller deler av konsulasjonene vil virke konfliktskapende, og gjøre at prosessen ikke oppfyller sin hensikt.

FORSLAG TIL UTTALELSE FRA BERIT KRISTINE HÆTTA:

Områdestyret for Vest-Finnmark viser til høringsuttalelsen fra NRL og slutter seg til uttalelsen fra NRL. Områdestyret mener at det ikke vil være hensiktsmessig å vurdere forvaltningsmodeller før identifisering av rettigheter er slutført. For reindriften er en av de viktigste utfordringene å sikre og verne beitearealene for en fremtidig reindrift.

OMRÅDESTYRETS VOTERING OVER FORSLAGENE TIL UTTALELSER:

Reindriftsagronomens forslag til uttalelse: 2 stemmer.

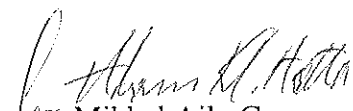
Forslag til uttalelse fra Berit Kristine Hætta: 3 stemmer.

OMRÅDESTYRETS HØRINGSUTTALELSE:

Områdestyret for Vest-Finnmark viser til høringsuttalelsen fra NRL og slutter seg til uttalelsen fra NRL. Områdestyret mener at det ikke vil være hensiktsmessig å vurdere forvaltningsmodeller før identifisering av rettigheter er slutført.

For reindriften er en av de viktigste utfordringene å sikre og verne beitearealene for en fremtidig reindrift.

Med hilsen

for Mikkel Ailo Gaup
Reindriftsagronom

Marie Louise Øverli Hamrell
Rådgiver

Kopi til:

Reindriftsstyret v/Reindriftsforvaltningen Alta, Stig Gøran Hagen

Saksbehandlers telefon: 78 48 46 03